

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра: Управління персоналом і економіка праці
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

“ ___ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності: 051 «Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління персоналом»
(назва магістерської програми)

На тему: « Стан умов праці на виробництві та шляхи його поліпшення»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка М-17 групи факультету ЦЗФН
Тимінська Аліна Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н, професор
(науковий ступінь, вчене звання)
Никифоренко В.Г _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Анотація

Тимінська Аліна Олександрівна,

(прізвище та ініціали студента)

«Стан умов праці на виробництві та шляхи його поліпшення»

(назва кваліфікаційної роботи)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«Економіка» за магістерською програмою **«Управління персоналом»**,

Одеський національний економічний університет

м.Одеса, 2017рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів.

Об'єкт дослідження ПАТ «Первомайський МКК»

У роботі розглядаються теоретичні аспекти умов праці як визначального фактору ефективності трудової діяльності.

Проаналізовано стан умов праці на ПАТ «Первомайський МКК»

Запропоновано шляхи підвищення ефективності умов праці на ПАТ «Первомайський МКК»

Ключові слова: Умови праці; Виробництво; Молочний завод.

ANNOTATION

Tyminskaya Alina Aleksandrovna

(student surname and initials)

«State of the conditions in the workplace and ways to improve»

(worktitle)

The thesis for Master degree in specialty **"Economy"** under the program

«Human Resources Management»

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

The thesis consists of three chapters. Object of study JSC "ICC Pervomajskiy" Diploma thesis deals with theoretical aspects of working conditions as a determinant of efficiency of work.

The state of labor conditions at JSC "ICC Pervomajskiy" is analyzed.

Ways of increasing the efficiency of working conditions at JSC "ICC Pervomajskiy" are offered.

Keywords: Working conditions; Production; Milk Factory.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. УМОВИ ПРАЦІ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність змісту умов праці як категорії ефективної діяльності.....	6
1.2. Класифікація умов праці на підприємстві.....	11
1.3. Структура органів по створенню та підтриманню оптимальних умов праці на підприємстві.....	17
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УМОВ ПРАЦІ НА ПАТ «ПЕРВОМАЙСЬКИЙ МКК»	26
2.1. Характеристика основних техніко-економічних показників діяльності підприємстві.....	26
2.2. Загальна оцінка організації робіт зі створення оптимальних умов праці на підприємстві.....	44
2.3. Дослідження ефективності діючої системи управління умовами праці.....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УМОВ ПРАЦІ НА ПАТ «ПЕРВОМАЙСЬКИЙ МКК»	61
3.1. Зарубіжний та вітчизняний досвід створення та підтримання оптимальних умов праці на молочних заводах.....	61
3.2. Пропозиції щодо поліпшення умов праці, розрахунок економічної ефективності їх впровадження.....	68
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ	84

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку виробництва набуває все більш важливого значення - безпека праці, як галузь практичної діяльності, спрямована на створення безпечних і нешкідливих умов праці.

Умови праці - це складне об'єктивне суспільне явище, що формується в процесі праці під впливом взаємопов'язаних чинників і впливає на здоров'я, працездатність людини, на його ставлення до праці та ступінь задоволеності працею, на ефективність праці та інші економічні результати виробництва, на рівень життя і всебічний розвиток людини як головної продуктивної сили суспільства.

Дане визначення дає цілісну характеристику умов праці: їх сутності як об'єктивного явища, механізму формування та основних напрямів впливу на працюючу людину, ефективності, впливу на соціальний розвиток.

Створення безпечних і нешкідливих умов праці на виробництві вимагає значних матеріальних витрат, впровадження знань і рішень науково-дослідних робіт в галузі охорони праці. Поки поміж тим, що ми знаємо про методи і засоби охорони праці, і тим, що реалізовано на виробництві, різниця все ще велика. Звести цю різницю до мінімуму повинні професійно підготовлені фахівці не тільки в галузі екології та охорони навколишнього середовища, але й в галузі забезпечення безпечних, нешкідливих, здорових умов праці на виробництві.

Організація й координація робіт у галузі охорони праці повинні передбачати формування органів управління охороною праці, встановлення обов'язків і порядку взаємодії осіб, які беруть участь в управлінні, а також у прийнятті та реалізації управлінських рішень. Управління охороною праці на підприємстві здійснює власник підприємства (роботодавець), а у структурних підрозділах – відповідні керівники підрозділів. Поступово у

нашій країні пред'являються нові вимоги до організації праці на підприємстві.

Актуальність даної роботи, полягає в тому, що в цивілізованому суспільстві велике значення надається умовам праці та їх поліпшенню.

Серед науковців, які приділяють особливу увагу дослідженням умов праці є: Колот А.М., Лахтіонова Л. А., Мірошниченко О.М., Шегда А. В., Шеремета А. Д., Соколовська А.О., Амоша О.І., Венедіктов В.С., Ротань В.Г., Іншин М.І., Мельник К.Ю., Абрамов В.М., Занюк С.С, Болотіна Н.Б., П. Дорман, В.В. Кулікова та інші.

Об'єктом дослідження стали умови праці на ПАТ «Первомайський ММК» Предметом дослідження – теоретичні та практичні питання покращення умов праці на підприємстві.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз існуючих умов праці на ПАТ «Первомайський ММК», вивчення основних напрямів їх поліпшення та визначення їх економічної ефективності.

Для досягнення мети потрібно вирішити наступні завдання

- висвітлення теоретичних аспектів умов праці як визначального фактору ефективності трудової діяльності.
- проаналізувати стан умов праці на ПАТ «Первомайський ММК»
- висвітлення шляхів підвищення ефективності умов праці на ПАТ «Первомайський ММК».

Під час написання кваліфікаційної роботи було застосовано такі методи дослідження аналізу фінансової діяльності підприємства: методи порівняння; використання абсолютних, відносних, середніх величин; спосіб абсолютних різниць, графічний метод і табличний метод відображення даних.

Теоретичною основою для вирішення завдань стали: закони України, постанови, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених та дані звітності ПАТ «Первомайський ММК»

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів:

- перший розділ роботи присвячено теоретичним засадам умов праці на підприємстві;
- в другому розділі наведено дослідження стану умов праці на ПАТ «Первомайський ММК»;
- в третьому розділі подано шляхи підвищення ефективності умов праці.

Весь цифровий матеріал кваліфікаційної роботи та зроблені висновки базуються на статистичних даних, даних бухгалтерського обліку, фінансових звітів господарства за 2014 – 2016 року.

Робота виконана на 84 сторінках, містить 2 малюнки та 22 таблиці. Кількість використаної літератури містить 30 джерел.

ВИСНОВКИ

Під час написання випускної роботи у першому розділі ми розглянули сутність змісту терміну «умови праці», їх класифікацію та ознайомилися зі структурою органів по створенню та підтриманню оптимальних умов праці на підприємстві.

Так, умови праці - це сукупність факторів виробничого середовища, що впливають на функціональний стан організму працюючого, його здоров'я й працездатність у процесі праці. Вони визначаються застосуванням устаткування, технологією, предметами й продуктами праці, системою захисту робітників, обслуговуванням робочих місць і зовнішніми факторами, що залежать від стану виробничих приміщень, які створюють певний мікроклімат. Таким чином, виходячи з характеру виконуваних робіт, умови праці специфічні як для кожного виробництва, цеху й ділянки, так і для кожного робочого місця.

У другому розділі, присвяченому дослідженню стану умов праці на ПАТ «Первомайський» ми ознайомилися з підприємством й розглянули його техніко-економічні показники. Оцінили існуючу організацію робіт зі створення оптимальних умов праці та дослідили ефективність її діяльності.

Публічне акціонерне товариство «Первомайський молочноконсервний комбінат» на сьогоднішній день є одним з лідерів експортних поставок згущеного молока в Україні і виробництва молочних консервів: згущеного молока, вершкового масла, сирів, кисломолочної продукції, йогуртів, кефіру, сметани, какао, морозива.

Підприємство здійснює свою діяльність з метою одержання прибутку від усіх видів діяльності, ефективного використання власних і залучених коштів, задоволення потреб населення, реалізація на основі отриманого доходу інтересів акціонерного товариства, а також економічних та соціальних інтересів трудового колективу.

Відповідно до чинного законодавства для працівників встановлюється п'ятиденний робочий тиждень тривалістю 40 годин із двома вихідними днями.

За останні роки кількість персоналу збільшилась. Загалом персонал дисциплінований і сумлінно ставиться до виконання роботи.

На підприємстві створено відділ Охорони праці, який налічує в собі двох працівників - начальник відділу та спеціаліст з охорони праці.

Відділ Охорони праці та екології працює згідно законодавчих норм та дбає про персонал. На підприємстві проводяться інструктажі з техніки безпеки, розробляються плани та програми для покращення умов праці. За останні роки не зафіксовано жодного нещасного випадку.

Діюча система охорони праці виконує свою функцію максимально можливо, але на підприємстві й досі існують позиції зі шкідливими умовами праці, до яких належать електрогазозварювальник та помічник машиніста.

Все ще існує загроза здоров'ю через викиди пилу фіброгенної дії, перевищення норм вібрації та шуму, важкість виконуваної роботи. На підприємстві спостерігається велика частка тих, чиї хвороби пов'язані з органами дихання та нервовою системою. Тобто умови праці ще потребують вдосконалення.

У третьому розділі роботи ми розглянули закордонний досвід охорони праці на підприємствах та засоби стимулювання робітників та роботодавців щодо праці без нещасних випадків, запропонували заходи для покращення умов праці на ПАТ «Первомайський МКК» та розрахували їх економічний ефект.

Умови праці як за кордоном, так і в Україні знаходяться в процесі вдосконалення. Їх поступове покращення регулюється нормативною базою, новими державними та міжнародними стандартами.

На даний час ПАТ «Первомайський МКК» має закордонного власника, тому до умов праці, як і до інших показників розвитку підприємства

відносяться дуже ретельно, адже існуюче положення повинно відповідати й закордонним нормативам. Докладено багато зусиль для покращення умов праці: побудовано нові душові та роздягальні, кімнати відпочинку, їдальню для працівників. Виділено транспорт, який розвозить персонал по домівках.

Запропоновані нами заходи не такі масштабні, але мають важливий вплив на здоров'я працівників. Впровадження нових модернізованих ЗІЗ та спец харчування приведе до зменшення кількості випадків хвороб, у результаті чого зменшаться витрати на оплату лікарняних відпусток, оплати праці резервних робітників та виплати до Фонду соціального страхування. Також заходи матимуть й соціальний ефект: покращення психологічного клімату на підприємстві, підвищення лояльності працівників до підприємства, підвищення іміджу роботодавця на ринку праці, його участь у програмах соціальної відповідальності бізнесу. Впровадженні заходи є економічно ефективними, термін їх окупності складає 8,7 місяців.

Отже, покращення умов праці на виробництві є необхідною умовою підвищення її продуктивності та економічної ефективності виробництва. Для цього необхідно:

- розробляти і впроваджувати у виробництво найбільш раціональні технологічні процеси і таку організацію виробництва і праці, яка б усувала небезпечні та шкідливі для здоров'я чинники;
- залучати у виробництво найновішої техніки, під час експлуатації якої виключається потенціальна небезпека аварії, пожеж та нещасних випадків;
- розробляти заходи, спрямовані на профілактику травматизму, професійних захворювань та підвищення культури виробництва, які гарантують повну безпеку і здорові умови праці.

Зміна умов праці неможливо без втручання у виробничий процес, тому необхідно поєднувати, з одного боку, умови праці, з іншого - технологію виробничих процесів.

Для підтримки високих стандартів безпеки та охорони праці на підприємствах, що виробляють молочні продукти необхідно облаштувати

процес виробництва таким чином, щоб убезпечити здоров'я працівників і чистоту навколишнього середовища, тим самим забезпечуючи виконання основних положень прийнятих міжнародних Конвенцій в сфері охорони праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев С.В. Охорона праці від «А» до «Я» / Андреев С.В., Єфремова О.С.// Випуск 3. - М.: Альфа-Пресс, 2006. - 392с.
2. АТ «Шимкентцемент» - кращий роботодавець 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.shymkentcement.kz/>
3. Беляков С.О. Аналіз закордонного досвіду економічного стимулювання безпечних умов праці/ Беляков С.О., Забудський О.І., Баянова О.Ю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vestnik.omgau.ru/>
4. Відкриття в Росії інноваційного заводу з виробництва цементу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://xn----8sbeo7a0afi5a.xn--p1ai/>
5. Геврик Є. Навчальний посібник Охорона праці / Є.О. Геврик, - К.: Ельга: Ніка-Центр, 2003
6. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: Афіша. 2004 – 230 с.
7. Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 № 4004-ХІІ
8. Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ
9. Закону України «Про пенсійне забезпечення» Закон від 05.11.1991 № 1788-ХІІ
10. Зміст поняття «умови праці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lektsii.net/>
11. Ізуїта П.О. Поняття належних та безпечних умов праці / Ізуїта П.О.// Науковий вісник Харківського національного університету внутрішніх справ № 2– 2007. – С. 70 – 74.
12. Калачова Л.Л. Умови праці. - Новосибірськ, 1978.- 401 с.
13. Керб Л.П. Основи охорони праці (2003) / Керб Л.П. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univer.nuczu.edu.ua/>
14. Конституція України // ВРУ, 1996. - №30.

15. Основи охорони праці. Бібліотека економіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/>
16. Охорона навколишнього середовища як мета Асоціації німецьких цементних заводів (VDZ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vdz-online.de>
17. Пашин Н.П. Охорона праці для фахівців служб охорони праці// д.е.н., професор Пашин Н.П., д.е.н., професор. Файнбург Г.З., к.т.н., професор Федченко Ю.А., К.т.н., доцент Ботвенко Л.А., к. Ф-м..н. Ворошилов С.П, к.е.н. Рябова В.Є., Абизова Т.В., М., 2006.- 500 с.
18. Пашуто В.П. Організація і нормування праці на підприємстві: Учеб. посібник для студ. екон. спец. вузів. - Мн.: Нове знання, 2001. - 304с
19. Петенко І.В. Методичні підходи до визначення засад забезпечення відтворення та всебічного розвитку людського і трудового потенціалу/ Петенко І.В.// Науковий вісник Економіка праці та соціальна політика – № 7– 2012. – С. 95 – 97.
20. Підведення підсумків 2011 року ТОВ «Красноярський цемент» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sibcem.ru/>
21. Положення «Про службу охорони праці ТОВ «Цемент»
22. Полякова Е.І. Перспективи розвитку менеджменту охорони праці в умовах трансформації ринкової економіки/ Полякова Е.І.// Науковий вісник Менеджмент № 2– 2003. – С. 110-118.
23. Процевский А.И. Гуманізм норм радянського трудового права. – Х.: «Вища школа», 1982
24. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності: Учбовий посібник для вузів. - 4-е вид., Перероб. і доп. - Мінськ: ТОВ Нове знання, 2000. - 687 с.
25. Саніна О.В. Щодо визначення цінності поняття «умови праці»/ Саніна О.В.// Науковий вісник Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України № 10– 2013. – С. 79-82.

26. Саноян Г.Г. Створення умов оптимальної працездатності на виробництві. - М.: Економіка, 2008.
27. Ткачук К.Н. Основи охорони праці: Підручник. / Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В., Зеркалов Д.В., Сабарно Р.В., Полукаров О.І., Козьяков В.С., Митюк Л.О. – К.: Основа, 2003 – 472 с.
28. Філіппов А.В. Робота з кадрами. М: Економіка, 2007. - 375 с
29. Форма Н-1 «Про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом»
30. HEIDELBERGCEMENT // Корпоративна газета. – № 4 (38). – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.heidelbergcement.com/>

ДОДАТКИ